

Briuselis, 2026 m. balandžio 22 d.
(OR. en)

8482/26

ENER 199
ENV 402
COMPET 475
TRANS 244
CONSOM 131
IND 278
ECOFIN 518
FISC 144

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. balandžio 22 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 370 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Energetikos sąjungos iniciatyva „AccelerateEU“ Veiksmų spartinimas siekiant įperkamos ir saugios energijos

---

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 370 final.

Priedama: COM(2026) 370 final

Bruselis, 2026 04 22
COM(2026) 370 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Energetikos sąjungos iniciatyva „AccelerateEU“

Veiksmų spartinimas siekiant įperkamos ir saugios energijos

1 ĮVADAS

Antrą kartą per trumpiau nei penkerius metus tampa akivaizdūs Europos **priklausomybės nuo iškastinio kuro importo** pavojai. Daugiau kaip pusė (57 proc.¹) Europoje suvartojamos energijos gaunama iš importuojamo iškastinio kuro. Toks pažeidžiamumas brangiai atsieina. 2025 m. ES importavo iškastinio kuro už maždaug 340 mlrd. EUR². Nuo konflikto Artimuosiuose Rytuose pradžios 2026 m. kovo mėn. ir Hormūzo sąsiaurio uždarymo iškastinio kuro importui papildomai išleidome 24 mlrd. EUR³. Be to, tai gali padaryti reikšmingą poveikį BVP augimui ir infliacijai⁴. Padėtis Artimuosiuose Rytuose tebėra permaininga ir nežinia, kiek tai tęsis, tačiau aišku viena: poveikis bus jaučiamas dar bent kelis mėnesius ir ne tik energetikos sektoriuje – bus padarinių ekonomikos, užimtumo bei socialinėje srityse.

Kylančios kainos yra tiesioginė konflikto pasekmė. Tiesioginės grėsmės tiekimo saugumui nėra, tačiau kai kurių rūšių kuro atsargos yra ribotos. ES jau mažina elektros energijos gamybai naudojamo iškastinio kuro dalį, tačiau dujos ir nafta toliau dominuoja šildymo, pramonės ir transporto sektoriuose, be to, jos yra svarbi pramonės (pvz., cheminių medžiagų, plastikų ir trąšų) vertės grandinių žaliava. Todėl Europos namų ūkiai ir įmonės, visų pirma MVĮ ir energijai imlios pramonės įmonės bei jų darbuotojai, nėra apsaugoti nuo pasaulinių kainų šuolių. Susiklosčiusi padėtis verčia **neatidėliojant imtis laikinų tikslinių priemonių** pažeidžiamiausiems vartotojams apsaugoti, perėjimui prie švarios energijos ir elektrifikacijai paspartinti ir Europos pramonės konkurencingumui apginti.

Per pastaruosius kelerius metus ES labai paspartino energetikos pertvarką kurdamą efektyvią, lanksčią ir jungtinę sistemą, grindžiamą **vietiniais, švariais ir gausiais energijos** išteklių. Daug valstybių narių jau raško sparčios energetikos pertvarkos vaisius, taigi šis tikslas yra pasiekiamas ir teikia akivaizdžią naudą žmonėms ir įmonėms. Pavyzdžiui, valstybėse narėse, kurių elektros energijos rūšių derinyje didelę dalį sudaro švari energija (ypač atsinaujinančiųjų išteklių ir branduolinė) ir kurios turi lanksčias elektros energijos sistemas su pakankamais tinklo pajėgumais ir kaupimo pajėgumais, elektros energijos kainos paprastai yra mažesnės už ES vidurkį ir šios energetikos krizės poveikis juntamas mažiau.

Tai aiškus priminimas, kad būtina **spartinti elektrifikaciją, papildomą vietinės švarios energijos gamybą ir energetikos pertvarką**. Nuo šiandieninių mūsų pasirinkimų priklauso, ar kitos krizės akivaizdoje būsime stiprūs ar silpni. Poreikis pereiti prie švarios, gausios, vietinės, saugios, hidrologiškai atsparios ir įperkamos energijos sistemos niekada nesiribojo vien klimato ir aplinkos sumetimais – tai yra ir socialinė, ekonominė, konkurencingumo bei saugumo būtinybė. Šie politikos tikslai vienas kitą stiprina ir papildo, o juos pasiekti įmanoma pagal technologinio neutralumo principą visapusiškai pasinaudojant visomis turimomis švariomis technologijomis. Todėl trumpalaikės paramos priemonės neturėtų nukreipti dėmesio nuo ilgalaikių tikslų padidinti vietinę švarios energijos gamybą, sukurti nuo iškastinio kuro

---

¹ Eurostatas, 2024.

² Eurostatas.

³ Per pirmąsias 52 dienas. Palyginimas su padėtimi prieš prasidedant Artimųjų Rytų krizei, darant prielaidą, kad ES importuoja tiek pat. Prieš krizę ES per tą patį laikotarpį vietoj 75 mlrd. EUR būtų sumokėjusi maždaug 51 mlrd. EUR. Komisijos skaičiavimas grindžiamas „Bloomberg“, „Kpler“, LSEG / „Refinitiv“ duomenimis.

⁴ Energija yra pagrindinis bendrosios infliacijos nepastovumo veiksnys, veikiantis ją tiek tiesiogiai (per kuro, elektros energijos kaštus), tiek netiesiogiai (per gamybos ir transporto kaštus).

nepriklausomą bei atsparią ES energetikos sistemą ir stiprinti Europos gamybos pajėgumą, kad nebūtų sukurta naujų strateginių priklausomybių, o priešingai – paskatinti jų siekti su dvigubu įkarščiu.

Šiems tikslams pasiekti reikės tvirto pasiryžimo, **intensyvesnio veiksmų koordinavimo** ir daugiau investicijų, tačiau spartesnio perėjimo prie švarios energijos nauda akivaizdžiai nusveria kaštus. Sulig kiekviena uždelsta investicija į energetikos pertvarką didėja rizika, kad visuomenei tai kainuos brangiau.

Dabartinė krizė smarkiai jaučiama visame pasaulyje. Siekdama sušvelninti pasaulinėse rinkose susidariusios įtampos poveikį, ES gali pasinaudoti savo, kaip svaraus pirkėjo, stiprybe ir savo bendrąja rinka, kuri yra **stiprybės ir solidarumo** šaltinis, ypač krizių metu.

Šis planas yra viena iš **Komisijos dinamiško atsako** dalių; pats atsakas bus plėtojamas atsižvelgiant į situacijos raidą. Čia aptariamas priemonės Komisija atidžiai stebės ir svarstys galimybę imtis papildomų priemonių, jei padėtis pablogėtų. Numatomos penkios pagrindinės veiksmų kryptys, kaip ketinama padėti valstybėms narėms suteikti ir nukreipti trumpalaikę paramą vartotojams, ypač patiriantiems didžiausią tiesioginį poveikį. Taip pat išdėstyta, ką reikėtų daryti, kad sparčiau sukurtume atsparesnę energetikos sistemą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, būtent:

- geriau koordinuoti valstybių narių veiksmus tarpusavyje ir su tarptautiniais partneriais;
- padėti valstybėms narėms apsaugoti vartotojus, įskaitant pramonę, nuo kainų šuolių ir lygiagrečiai padėti joms vykdyti energetinę pertvarką;
- spartinti perėjimą prie vietinės švarios energijos ir elektrifikaciją;
- stiprinti mūsų energetikos sistemą; taip pat
- didinti investicijas energetikos pertvarkai sutelkiant tiek viešąjį, tiek privatųjį finansavimą.

2 NEATIDĖLIOTINI VEIKSMAI, DUOSIANTYS GREITŲ REZULTATŲ

2.1 Glaudesnio ES koordinavimo nauda

Jau žinome, kad glaudesnis ES lygmens koordinavimas yra akivaizdžiai naudingas. Bendri veiksmai pagal planą „REPowerEU“, kurių imtasi dėl agresijos Ukrainoje, buvo esminis veiksnys, padėjęs sumažinti ES dujų poreikį 18 proc. (nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn.)⁵; tai palengvino tuometinį spaudimą bei prisidėjo prie ilgalaikio stabilumo. ES energijos pirkimo platforma⁶ padėjo sutelkti 90 mlrd. kubinių metrų dujų paklausą Europoje. Per ją ES pramonės pirkėjai surado tarptautinius tiekėjus ir įsigijo iš viso 77 mlrd. kubinių metrų dujų.

Glaudžiau koordinuoti veiksmus ES lygmeniu reikėtų visų pirma tokiais klausimais kaip **dujų saugyklų pripildymas** ir lankstus pildymo taisyklių taikymas, **naftos atsargų išleidimas į apyvartą, nacionalinės neatidėliotinos priemonės ir reaktyvinių degalų bei dyzelino**

⁵ Eurostatas, lyginama su iki krizės buvusiu lygiu.

⁶ Per 2023–2025 m. sukurtą mechanizmą „AggregateEU“.

prieinamumo užtikrinimas, be kita ko, optimizuojant naftos perdirbimo gamybos pajėgumus.

Reaktyvinių degalų trūkumas gali padaryti didelį poveikį oro transportui, pavyzdžiui, gali būti atšaukiami skrydžiai, ypač aviacijai intensyviu vasaros sezonu. Kadangi oro transporto veikla vykdoma tarpvalstybiniu mastu, koordinavimas Europos lygmeniu reikalingas tam, kad būtų išsaugotas veiksmingas bendrosios rinkos veikimas ir būtų užtikrintas nuolatinis šių degalų tiekimas visoje ES. Reikėtų apsvarstyti galimybę ieškoti alternatyvių tiekimo šaltinių ir importuojamo kuro rūšių⁷.

Dėl padidėjusių dyzelino kainų ir bunkerinio kuro kaštų didėja krovinių vežimo tarifai, tad kelių transporto vežėjai, trumpųjų nuotolių jūrinės bei vidaus vandens laivybos, taip pat žuvininkystės ir žemės ūkio sektoriai patiria didžiulį spaudimą.

Reikėtų maksimaliai išnaudoti visus turimus Europos naftos perdirbimo įrenginius ir jų veiklos pajėgumus dabartinei paklausai, ypač reaktyvinių degalų, tenkinti, nes maždaug 40 proc. mūsų suvartojamų reaktyvinių degalų yra importuojama, o maždaug pusė visų importuojamų degalų vežama per Hormūzo sąsiaurį⁸. Perdirbimo pajėgumai geografiškai yra sutelkti tam tikruose ES regionuose⁹, o alternatyvus perdirbtų naftos produktų tiekimas yra ribotas, todėl būtina juos koordinuoti stebėti ir prireikus imtis kolektyvinių veiksmų siekiant kuo labiau padidinti esamų Europos perdirbimo įmonių produkciją, taip pat koordinuoti ir tinkamu metu išleisti į apyvartą nenumatytiems atvejams skirtas (privalomas) atsargas.

Veiksmų koordinavimas taip pat labai svarbus siekiant stiprinti karinės paskirties kuro infrastruktūrą, visų pirma reaktyvinių degalų atsargų importo, perdirbimo, laikymo ir paskirstymo infrastruktūrą.

Galiausiai ES išorės veiksmai, skirti priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti visame pasaulyje¹⁰, gali dar prisidėti prie ES atsparumo energijos kainų sukrėtimams ir padidinti jos energetinį saugumą bei atsparumą, taip pat sustiprinti Europos švirių technologijų konkurencinę poziciją. Veiksmų koordinavimas ir bendradarbiavimas su Energijos bendrijos susitariančiosiomis šalimis visų pirma padės užtikrinti mūsų sujungtų energijos rinkų atsparumą¹¹.

Atsižvelgiant į šiame komunikate siūlomų veiksmų poveikį ES išorės santykiams, jie bus vykdomi bendradarbiaujant su savo užduotis vykdančia Europos išorės veiksmų tarnyba.

Neatidėliotini Komisijos veiksmai ES lygmens koordinavimui stiprinti:

- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.] *Komisija padės koordinuoti nacionalinius veiksmus, susijusius su dujų saugyklų pripildymu (pvz., atidžiai stebėdama ir koordinuodama su valstybėmis narėmis rinkos dalyvių pirkimo laiką, kad būtų išvengta kainų šuolių dėl didesnio pirkimo vienu metu) ir*

⁷ Kaip antai „Jet A“.

⁸ Komisijos skaičiavimai pagrįsti „Kpler“ ir Eurostato duomenimis.

⁹ Yra keturi pagrindiniai regioniniai centrai: Šiaurės Vakarų Europoje, Šiaurės ir Baltijos šalyse, Viduržemio jūros regione ir Vidurio bei Rytų Europoje.

¹⁰ Be kita ko, pavyzdžiui, strategijos „Global Gateway“ ir Viduržemio jūros regiono šalių bendradarbiavimo energetikos ir švirių technologijų srityse iniciatyvos įgyvendinimas.

¹¹ Energijos bendrija taip pat gali dalyvauti Naftos koordinavimo grupės ir Dujų koordinavimo grupės posėdžiuose per savo sekretoriatą ir, kai aktualu, atsižvelgiant į konkrečius diskusijų klausimus, per Energijos bendrijos susitariančiąsias šalis. Energijos bendrijos susitariančiųjų šalių įmonės ir toliau gali dalyvauti ES energijos ir žaliavų platformoje.

galimu naftos atsargų, įskaitant reaktyvinius degalus ir dyzeliną, išleidimu į apyvartą (dėl kurio Komisija pateiks scenarijų analizes ir koordinuos laiką bei kiekius kiekviename regione ir visoje ES). Tai bus daroma atitinkamai Dujų koordinavimo grupėje ir Naftos koordinavimo grupėje.

- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.] valstybės narės raginamos pasinaudoti dujų saugyklų pildymo taisyklių lankstumu (iki 10 proc.). **Komisija yra pasirengusi pagal atnaujintą ES dujų laikymo reglamentą įvertinti galimybę dar padidinti (ne daugiau kaip 5 proc.) leidžiamą nuokrypio ribą.**
- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.] **Komisija padės koordinuoti ES bendravimą su naftos ir dujų tiekėjais ir šalimis partnerėmis, kurių energijos importo profilis yra panašus, siekiant geresnio pasaulinių energijos rinkų veikimo ir didesnio skaidrumo jose, be kita ko, visapusiškai panaudodama ES energijos ir žaliavų platformą¹² pramonei įtraukti. Komisija sieks suaktyvinti tarptautinį bendradarbiavimą siekiant padidinti tiekimą iš trečiųjų šalių ir tiekimą per ES prekybos susitarimų tinklą.**
- [2026 m. gegužės mėn.] **Komisija surinks informaciją apie esamus perdirbimo pajėgumus Europoje, įvertins poreikius ir imsis rengti priemones, užtikrinsiančias, kad ES viduje esantys perdirbimo pajėgumai būtų visiškai išnaudoti ir jų nepristigtų per šią krizę patikimai tiekti visą naftos produktų asortimentą, taip pat kad būtų didinama tvarių biodegalų gamyba ES viduje.**
- [Nuo 2026 m. gegužės mėn.] **Komisija įsteigs Degalų stebėjimo centrą, kuris surinks informaciją apie atitinkamų transporto degalų tiekimą (gaminamų ES, importuojamų ir eksportuojamų) ir turimas atsargas ES, įskaitant (tiek, kiek Komisijai prieinama ši informacija) karines degalų atsargas ir perdirbimo pajėgumus. Pirminis Komisijos prioritetas bus su valstybėmis narėmis, degalų tiekėjais ir aviacijos sektoriumi (oro uostais ir oro transporto bendrovėmis) koordinuoti apsirūpinimą alternatyviais reaktyviniais degalais ir pasiūlyti priemonių, kaip optimizuoti jų paskirstymą tarp valstybių narių, kad būtų užtikrintas jų prieinamumas visuose regionuose ir oro uostuose. Komisija įvertins, ar reikia peržiūrėti ES taisykles dėl strateginių atsargų ir į jas įtraukti konkrečius reikalavimus dėl reaktyvinių degalų.**
- [Nuo 2026 m. gegužės mėn.] **Komisija paskelbs gaires, kuriose paaiškins esamas ES aviacijos teisės aktų sistemos lankstumo galimybes, visų pirma susijusias su taisyklėmis dėl oro uostų laiko tarpsnių, kovos su degalų kaupimu, viešųjų paslaugų įsipareigojimų ir kitų importuojamų degalų naudojimo, siekdama šalinti galimo degalų trūkumo pasekmes oro transporto operacijoms ir užtikrinti, kad bendroji rinka toliau veiktų tinkamai ir būtų užtikrintas būtinas oro susisiekimas. Jei padėtis pablogės ir esamų lankstumo priemonių nebepakaks, Komisija, jei tai bus pagrįsta, pasiūlys laikinus galiojančios ES teisės aktų sistemos pakeitimus.**
- [2026 m.] **Komisija pradės Naftos atsargų direktyvos peržiūros procesą, kad pašalintų per dabartinę krizę išryškėjusius trūkumus ir apsvaistytų, ar, be kita ko, skirtingiems naftos produktams reikia nustatyti atskirus reikalavimus dėl atsargų.**

2.2 Vartotojų ir pramonės apsauga nuo kainų sukrėtimų

Namų ūkiai ir pramonė iš valstybių narių ir ES tikisi priemonių, kurios apsaugotų juos nuo netikėtai didelių kainų šuolių. Dėl augančių energijos kainų mažėjant žmonių disponuojamosioms pajamoms, įtampa jaučiama ir namų ūkių biudžetuose. Tai akivaizdu jau

¹² https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/eu-energy-and-raw-materials-platform_lt.

šiandien, kai gyventojai pila degalus į savo automobilius¹³. Be to, kadangi pastatuose ir pramonėje suvartojama maždaug du trečdaliai visų ES gamtinių dujų sąnaudų, dujų kainų šuoliai daugeliui vartotojų sukels sunkumų, kai šios išaugusios kainos persikels į jų sąskaitas už energiją ir galiausiai kitus ekonomikos sektorius (pvz., maisto kainas). Šiuo metu daugeliui namų ūkių vis dar galioja prieš prasidedant konfliktui Artimuosiuose Rytuose sudarytų dujų ir elektros energijos sutarčių sąlygos. Tačiau pasibaigus jų individualių tiekimo sutarčių galiojimui padėtis gali pasikeisti. Visų pirma nuo tokios rizikos neapsaugoti visi pažeidžiami vartotojai.

Atsižvelgiant į besitęsiančią įtampą iškastinio kuro importo srityje ir energijos kainų nepastovumą, **reikalinga skubi parama, tačiau ji turi būti tikslinė, teikiama laiku ir laikina**, be to, ji turi būti susieta su ilgalaikiais sprendimais (žr. II priedą). Tokia parama turėtų nesumažinti paskatų mažinti energijos paklausą ir turėtų atitikti valstybių narių įsipareigojimus pagal ES fiskalinę sistemą.

ES teisės aktų sistemoje ir Komisijos politikos iniciatyvose, įskaitant piliečių energetikos dokumentų rinkinį¹⁴, jau numatyta įvairių priemonių, kurias valstybės narės galėtų apsvarstyti, kad suteiktų vartotojams skubią paramą. Pavyzdžiui, tai gali būti tikslinės pajamų rėmimo schemas; energijos kuponai, pvz., dujiniams katilams pakeisti; socialiniai tarifai; elektros energijos akcizų sumažinimas pažeidžiamiems namų ūkiams ir energijai imlioms pramonės šakoms; PVM sumažinimas šilumos siurbliams, saulės fotovoltinėms plokštėms ir susijusioms mažoms baterijoms įrengti; mokesčių paskatos, kuriomis remiamas perėjimas prie elektrinių transporto priemonių; vartotojų dalyvavimo energetikos bendrijose ir savarankiškos elektros energijos gamybos skatinimas ir lengvinimas; vartotojų skatinimas lyginti ir keisti savo energijos tiekėjus ar sutartis. Be to, siekdamos paremti pažeidžiamus vartotojus, valstybės narės pagal dabartinę ES teisės aktų sistemą jau ir dabar gali laikinai arba visiškai uždrausti juos atjungti nuo energijos tiekimo. Kova su energijos ir transporto nepriteklumi taip pat yra būsimos Kovos su skurdu strategijos prioritetas.

Tikslinėmis finansinėmis paskatomis, pavyzdžiui, tiksliniais mokesčių kreditais, spartesnio nusidėvėjimo¹⁵ ar socialinės išperkamosios nuomos schemomis, taip pat gali būti remiamos investicijos ir didinamas švarių technologijų diegimo tempas, o kartu prisidedama prie Europos gamybos pajėgumų didinimo. Tai pasakytina, be kita ko, apie elektrinių transporto priemonių, buitinių ar pramoninių šilumos siurblių, saulės baterijų plokščių ar baterinių energijos kaupimo sistemų gamybos sektorius.

Energijos taupymas ir naftos bei dujų vartojimo pakeitimas vietoje pagaminta švaria energija jau pasitvirtino kaip veiksmingi būdai kovoti su didelėmis energijos kainomis ir mažinti

---

¹³ Šiuo metu europiečiai moka vidutiniškai apie 1,8–2,2 EUR už litrą benzino ir 2,0–2,4 EUR už litrą dyzelino, palyginti su vidutiniškai 1,5–1,6 EUR už litrą benzino 2025 m. ir 1,6–1,8 EUR už litrą dyzelino 2025 m. Šaltinis – Europos Komisija, [Weekly Oil Bulletin](#).

¹⁴ [Piliečių energetikos dokumentų rinkinys](#) (COM/2026/115).

¹⁵ Laikantis 2025 m. spalio 10 d. [Tarybos išvadų](#) dėl mokesčių paskatų švarioms technologijoms ir pramonei remti.

Europos priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro¹⁶. Trumpuoju laikotarpiu valstybės gali daugelyje sektorių pasiekti labai gerų rezultatų derindamos elektrifikaciją, vartojimo efektyvumą ir spartesnę švaresnių technologijų, įskaitant, pavyzdžiui, inovatyvius tvarius biologiniais procesais pagrįstus sprendimus, diegimą (žr. II priedą). ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) taip pat buvo svarbi priemonė siekiant didesnio energetinio saugumo ir nepriklausomybės, nes be ATLPS Europa dabar suvartotų 100 mlrd. m³ daugiau dujų ir būtų pažeidžiamesnė.

Parama namų ūkiams ir pastatams pritaikyti taip, kad tai duotų greitų rezultatų, pavyzdžiui, pagerinti izoliaciją, pakeisti langus ar neefektyvius prietaisus, **turėtų ir iš karto pasireiškiantį, ir ilgalaikį** energijos taupymo ir išlaidų mažinimo poveikį. Dujų ir mazuto katilus pakeitus šilumos siurbliais, būtų galima perpus sumažinti galutinę energijos suvartojimą pastatuose, o ilgainiui – ir sąskaitas už energiją¹⁷. Jei šilumos siurblių diegimo tempas kasmet būtų padidinamas tiek, kad dabartinis maždaug 2,4 mln. vienetų mastas iki 2030 m. padidėtų iki maždaug 4 mln. vienetų per metus, tai ne tik palengvintų vartotojų padėtį, bet ir padėtų valstybėms narėms iki 2030 m. bent 16 proc. sumažinti vidutinį gyvenamųjų pastatų ūkio pirminės energijos suvartojimą¹⁸. Komisija ragina valstybes nares, pasinaudojant Europos investicijų banko ATLPS 2 ankstyvojo finansavimo priemone (angl. *ETS2 Frontloading Facility*), sparčiau diegti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemones būsto ir judumo sektoriuose, visų pirma siekiant padėti mažas ir vidutines pajamas gaunantiems namų ūkiams ir MVĮ.

Kadangi didžiausia naftos dalis suvartojama transporto sektoriuje, valstybės narės turėtų koordinuoti ir nukreipti savo veiksmus į tai, kad būtų išlaikyti krovinių srautai ir keleivių susisiekimo galimybės, tačiau kartu populiarinti perėjimą prie elektromobilumo ir kitų netaršaus judumo sprendinių visose transporto srityse, kad tai taptų struktūrine transporto sektoriaus priklausomybės nuo naftos mažinimo priemone. Tai gali būti paskatos vartotojams įsigyti elektra varomas transporto priemones (pvz., įmonių transporto priemonių parkus pakeisti netaršiais transporto sprendiniais¹⁹, kaip antai elektra varomomis sunkiosiomis transporto priemonėmis arba elektra varomais keleiviniais keltais) arba elektros energijos tiekimas nuo kranto uostuose. Tiksliniai paramos mechanizmai įmonėms, visų pirma mažosioms, vidutinėms ir energijai imlioms įmonėms, galėtų apimti finansavimo schemas, kuponus ar išperkamosios nuomos modelius, kuriais skatinamos investicijos į energijos vartojimo efektyvumą ir švaresnes technologijas.

Valstybės narės gali apsvarstyti galimybę savo Socialinio klimato fondo asignavimus panaudoti tokioms priemonėms, skirtoms pažeidžiamoms grupėms finansuoti, tiek transporto, tiek pastatų sektoriuje.

---

¹⁶ Iš naujausių turimų duomenų matyti, kad ES finansuojamos investicijos į energijos vartojimo efektyvumą jau didina Sąjungos energetinį atsparumą. 2023 m. pabaigoje metinis dėl ES finansavimo sutaupyta energijos kiekis siekė 81,9 TWh. Šaltinis – [COM\(2026\) 118 final](#), p. 17. Daugiau informacijos pateikiama projekto [ODYSEE](#) svetainėje.

¹⁷ Komisijos skaičiavimai.

¹⁸ Palyginti su 2020 m. [Pastatų energinio naudingumo direktyva](#) (ES) 2024/1275.

¹⁹ Komisijos pasiūlymas dėl [Reglamento dėl netaršių įmonių transporto priemonių](#) (COM(2025) 994 final).

Oro ir vandens transporto, taip pat žuvininkystės srityse jau pradėtą perėjimą prie tvarių aviacinių degalų (TAD) ir tvaraus laivų kuro (TLK)²⁰ reikėtų paspartinti ir papildomai nedelsiant įgyvendinti paskatas šiuos degalus gaminti ir naudoti ES²¹. Kituose sektoriuose, pavyzdžiui, žemės ūkio, žuvininkystės ir judumo logistikos, didesnės galimybės esamose transporto priemonėse su vidaus degimo varikliais naudoti tvarius biodegalus gali užtikrinti nenutrūkstamą jų indėlį į tiekimo grandinę, visų pirma aprūpinimą maistu.

Neatidėliotini Komisijos veiksmai, skirti padėti valstybėms narėms apsaugoti vartotojus ir pramonę:

- [2026 m. gegužės mėn.] 2026 m. gegužės 13 d. Kipre įvyksiančiame neformaliame ES energetikos ministrų posėdyje Komisija pateiks priemonių katalogą, kuriame bus išvardytos **atkartojamos energijos taupymo ir sistemos efektyvumo didinimo priemonės, taip pat priemonės iškastiniam kurui pakeisti vietoje pagaminta švaria energija, kurias valstybės narės gali įdiegti greitai ir sumažinti naftos ir dujų suvartojimą trumpuoju laikotarpiu. Katalogas bus sudarytas remiantis pačių veiksmingiausių priemonių, kurių imtasi nuo 2022 m., vertinimu ir į jį bus įtraukta konkrečių sėkmingai vietoje įgyvendintų ir tinkamų atkartoti dideliu mastu visoje ES veiksmų bei jų poveikio pavyzdžių.**
- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.] **Komisija sukurs skaitmeninę saugyklą, skirtą nekonfidencialiai informacijai apie valstybių narių nacionalines neatidėliotinas priemones kaupti ir ja dalytis, padėti koordinuoti kaimyninių valstybių narių veiksmus ir sudaryti sąlygas dalytis gerąja patirtimi bei ją propaguoti.**
- [2026 m. balandžio mėn.] Komisija priims **laikinąją valstybės pagalbos sistemą, kurioje išdėstytos nuostatos padės valstybėms narėms parengti ir įgyvendinti tikslines laikinas neatidėliotinas priemones kainų šuolių labiausiai paveiktiems ekonomikos sektoriams paremti.**
- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.] **Komisija teiks tęstinę pagalbą valstybėms narėms, kaip rengti tikslines, savalaikes ir laikinas priemones (įskaitant kainų intervenciją, pajamų rėmimo schemas ir mokesčių paskatas), visų pirma skirtas paremti MVĮ, energijai inliems pramonės sektoriams ir namų ūkiams, bet kartu išlaikyti paskatas taupyti energiją ir mažinti iškastinio kuro naudojimą. Valstybės narės turėtų pateikti atitinkamo tikėtino poveikio, įskaitant jų fiskalines išlaidas, vertinimą ir vengti bendrosios rinkos susiskaidymo. Komisija parengs su tuo susijusius pagrindinius principus ir padės parengti atitinkamus šablonus. Valstybės narės, siekdamos užtikrinti socialinį teisingumą, taip pat gali imtis nenumatyto pelno apmokestinimo priemonių; Komisija gerbs valstybių narių sprendimus ir, kad joms padėtų, pateiks geriausios nacionalinių priemonių praktikos pavyzdžių bei įvertins jų poveikį bendrajai rinkai. Komisija yra pasirengusi padėti visoms valstybėms narėms, kurioms trumpuoju laikotarpiu tenka taikyti mažesnius energijos mokesčių tarifus nei dabartiniai ES minimalūs lygiai, kartu vengiant didinti iškastinio kuro paklausą ir pasiūlos bei paklausos disbalansą.**
- [2026 m. balandžio mėn.] **Komisija ir toliau padės įgyvendinti vartotojų įgalinimą ir apsaugą visose valstybėse narėse, teikdama gaires dėl pažeidžiamų vartotojų apsaugos nuo atjungimo, energijos tiekėjo ir energijos sutarčių keitimo paspartinimo ir supaprastinimo, dalyvavimo energetikos bendrijose ir pasigamintos energijos vartojimo, tiekėjų rizikos valdymo gerinimo ir vartotojų apsaugos vykdant energetikos pertvarką.**

²⁰ Reglamentai dėl iniciatyvų „ReFuelEU Aviation“ ir „FuelEU Maritime“.

²¹ [Investicijų į darnųjį transportą planas.](#)

- [Nuo 2026 m. gegužės mėn.] Komisija, be kita ko, per Investavimo į energetikos pertvarką tarybą ir Energijos vartojimo efektyvumo finansavimo koaliciją, **propaguos ir padės parengti švarių ir našių technologijų socialinės išperkamosios nuomos sistemas, kurias valstybės narės bus raginamos naudoti, kad paspartintų, be kita ko, elektromobilių, šilumos siurblių gyvenamuosiuose pastatuose ir mažų baterijų įsigijimą²². Komisija yra pasirengusi padėti valstybėms narėms parengti finansines paskatas, pavyzdžiui, tikslinius mokesčių kreditus, kad spartėtų švarios energijos technologijų, pavyzdžiui, elektra varomų transporto priemonių, pramoninių ir buitinių šilumos siurblių, baterijų už skaitiklio ir pramoninio šiluminės energijos kaupimo sprendinių diegimas, bet kartu būtų užtikrintas įsipareigojimų pagal fiskalines taisykles laikymasis.**
- [2026 m. balandžio mėn.] Komisija aktyvavo Europos jūrų reikalų, žvejojimo ir akvakultūros fonde²³ numatytą krizės valdymo mechanizmą, pagal kurį valstybės narės gali kompensuoti žvejojimo, akvakultūros ir perdirbimo sektoriaus veiklos vykdytojams dėl padėties Artimuosiuose Rytuose tiesiogiai padidėjusias veiklos išlaidas ir prarastas pajamas.

3 NEATIDĖLIOTINI VEIKSMAI, DUOSIANTYS ILGALAIKIŲ REZULTATŲ

3.1 Perėjimo prie vietinės švarios energijos ir elektrifikacijos spartinimas

Jei valstybės narės nedelsdamos imtųsi veiksmų, kurie duotų apčiuopiamų rezultatų vidutinės trukmės laikotarpiu, kaip antai **paspartintų perėjimą prie švarios vietoje pagamintos energijos, kurios yra gausu**, tai yra, vykdytų elektrifikaciją, naudotų saulės šiluminę ir geoterminę energiją bei kitą atsinaujinančiųjų išteklių energiją, branduolinę energiją, biometaną, tausius biodegalus ir vandenilį, tai galėtų atstoti didžiulius naftos ir dujų kiekius.

Pavyzdžiui, kasmet įrengiami elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumai turėtų būti padidinti iki 100 GW per metus²⁴, be kita ko, įgyvendinant naujus didelio masto atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus ir sparčiau diegiant saulės energijos sprendinius²⁵, duodančius greitų rezultatų²⁶. Kad visa tai vyktų sparčiai, labai svarbu supaprastinti nacionalines leidimų išdavimo tvarkas pagal ES teisės aktuose nustatytus reikalavimus²⁷. Be perkėlimo į nacionalinę teisę pastangų, konkrečių rezultatų gali duoti

²² Jos papildytų kitų rūšių paskatas, kaip antai dotacijas, garantijas, paskolas arba energijos kaip paslaugos modelius, kurios dažniau naudojamos tokioms technologijoms kaip mažos baterijos ir šilumos siurbliai.

²³ Komisijos įgyvendinimo [sprendimas](#), kuriuo nustatoma, kad nuo 2026 m. vasario 28 d. Artimuosiuose Rytuose susiklosčiusi padėtis yra ypatingas įvykis, labai trikdantis rinkas.

²⁴ Pagal [Švarios pramonės kursą](#) (COM(2025) 85 final). Ši energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumų diegimo sparta nurodoma nuolatinės srovės galia, o ji atitinka maždaug 85 GW kintamosios srovės, standartiškai naudojamos statistinės atskaitomybės praktikoje, galią.

²⁵ Saulės energija yra vienas iš įperkamesnių elektros energijos gamybos šaltinių ir turi labai didelį diegimo potencialą, pavyzdžiui, gyvenamuosiuose pastatuose, įskaitant balkonus, keliuose ir didelio masto komerciniuose pastatuose.

²⁶ Nuo 2021 m. ES įrengta apie 260 GW elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumų (204 GW iš saulės fotovoltinės energijos ir 57 GW iš vėjo energijos), o tai leido 2025 m. elektros energijos gamybai panaudoti maždaug 15 mlrd. m³ (arba apie 5 proc. ES metinio importo) mažiau dujų.

²⁷ Visos valstybės narės jau turėjo į nacionalinę teisę perkelti ir įgyvendinti visus leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir susijusios infrastruktūros projektams išdavimo reikalavimus pagal ES energetikos teisės aktus, visų

įgyvendinimo finansavimo sutelkimas pradiniam etape. Iki 2026 m. pabaigos leidimų išdavimo procedūrų trukmė visoje Europoje turėtų sutrumpėti iki ne ilgiau kaip dvejų metų²⁸; be to, kiekviena valstybė narė turėtų pasinaudoti paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonų teikiamomis galimybėmis nustatydamas bent vieną tokią zoną.

Kitas svarbus svirtas – kuo geriau išnaudoti esamus atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginius. Sparčiai modernizuojant ir renovuojant vėjo elektrinių parkus, įskaitant jūrinius, ir papildomai taikant specialią supaprastintą modernizavimo leidimų išdavimo tvarką, taip pat modernizuojant kitas atsinaujinančiųjų išteklių elektrines, pavyzdžiui, hidroelektrines, galima skubiai dar labiau palengvinti padėti padidinant turimus gamybos pajėgumus.

Branduolinė energija yra svarbi priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, pramonės konkurencingumo ir tiekimo saugumo strategijų dalis. Beveik pusė valstybių narių savo nacionaliniame energijos rūšių derinyje turi branduolinės energijos komponentą. Iš atnaujintų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų²⁹ matyti, kad įrengtąją branduolinės energijos galią numatoma didinti. Branduolinės elektrinės tiekia šviesią energiją, kuri puikiai tinka integruoti į sistemą ir suteikia lankstumo, reikalingo diegiant kitas švarias technologijas. Tokie privalumai yra naudingi visai ES energetikos sistemai. Nauji maži moduliniai reaktoriai³⁰ arba esamų branduolinių pajėgumų neatsisakymas pirma laiko³¹ gali padėti sumažinti iškastinio kuro naudojimo poreikį, be kita ko, centralizuoto šilumos tiekimo ir pramonės procesuose. Kaip įvertinta branduolinės informacinės programos (PINC) strategijoje, išnaudotos dar ne visos esamų branduolinių elektrinių galimybės³².

Dabartinė krizė taip pat yra raginimas paspartinti elektrifikaciją³³, kad iškastinio kuro kainų šuoliai nebeturėtų mums tokio poveikio ir nebebūtume priklausomi nuo jo importo. 2024 m. 71 proc. ES elektros energijos buvo pagaminta iš švarios energijos šaltinių³⁴, ir tai buvo pigi energija. Vis dėlto elektros energija sudaro mažiau nei ketvirtadalį galutinės suvartojamos energijos³⁵. Siekiant efektyvinti sistemą ir užtikrinti energijos įperkumą bei pramonės

---

pirma Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą (įskaitant paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonoms, atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams kaip viršesnio viešojo intereso projektams ir sutrumpinti leidimų modernizuoti esamus objektus išdavimo terminus). Šio komunikato paskelbimo metu valstybėse narėse vis dar vyksta perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių priėmimo ir pranešimo apie jas Komisijai procesas.

²⁸ Taip nustatyta Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje; paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonoms taikomi dar trumpesni terminai, kita vertus, labai sudėtingų projektų, pavyzdžiui, kai kurių jūrinių projektų, terminai gali būti ilgesni.

²⁹ [Galutinių atnaujintų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų vertinimas ES mastu](#), COM(2025) 274 *final*.

³⁰ Komisijos komunikatas „[Mažųjų modulinų reaktorių \(MMR\) kūrimo ir diegimo Europoje strategija](#)“, COM(2026) 117 *final*.

³¹ Komisijos komunikatas „[Branduolinė informacinė programa](#)“, teikiama pagal Euratomo sutarties 40 straipsnį“ (galutinė redakcija gavus Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę), COM(2026) 120 *final*.

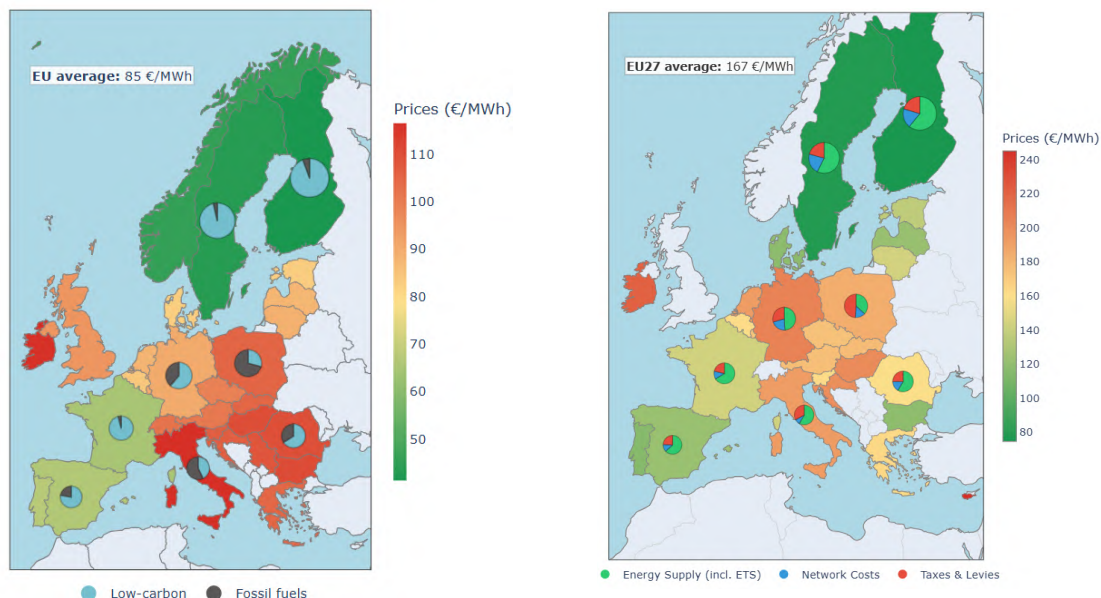
³² Remiantis nacionaliniais planais, jei valstybės narės esamų reaktorių eksploatavimo laiką pratęstų iki 70 ar net 80 metų ir visi planuojami nauji statomi projektai būtų įgyvendinti laiku, įrengtoji galia 2050 m. galėtų siekti 144 GWe.

³³ 2024 m. elektrifikavimo lygis buvo 23,4 proc. [Švarios pramonės kurso komunikate](#) ir [Įperkamos energijos veiksmų plane](#) nustatytas pagrindinis veiklos rezultatų rodiklis, susijęs su elektros energijos dalimi galutiniame energijos suvartojime, t. y. 32 proc. iki 2030 m.

³⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2026>.

³⁵ Eurostatas.

konkurencingumą, duodant vartotojams pajusti švarios energijos bei atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudą, didesnė energijos paklausos dalis turėtų būti tenkinama naudojant ne iškastinį kurą, o elektros energiją.

1 diagrama. Koreliacija tarp švarios energijos derinių ir elektros energijos įperkamo (didmeninė prekyba 2025 m. – kairėje; pramoninė mažmeninė prekyba 2025 m. I pusmetis – dešinėje) [Šaltinis: DG ENER]

Elektrifikacija taip pat turėtų paskatinti švarių technologijų, pvz., gyvenamųjų namų ir pramoninių šilumos siurblių, gamybą ES. Remiantis pramonės įverčiais, daugiau kaip du trečdaliai Europoje įrengiamų šilumos siurblių pagaminti Europoje³⁶. Turėdami aiškumo dėl galimos paklausos, gamintojai turėtų daugiau paskatų didinti pajėgumus ES ir investuoti į įgūdžius.

Komerciniuose ir gyvenamuosiuose pastatuose įrengus dvigubai daugiau šilumos siurblių, iškastinio kuro suvartojimas sumažėtų 200 TWh³⁷. Be to, veiksmingi elektrifikacijos spartinimo veiksniai yra centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos. Joms būdingas elektros sistemoje vis labiau vertinamas paklausos lankstumas, pavyzdžiui, kai naudojami dideli šilumos siurbliai ir elektriniai katilai, kaupiama šiluminė energija ir panaudojama atliekinė šiluma. Plataus užmojo šilumos tinklo plėtra gali padėti smarkiai sumažinti gamtinių dujų vartojimą³⁸.

Dar viena sritis, kurioje slypi didžiulės galimybės padidinti ekonomikos elektrifikavimą, – transportas. Tam, kad būtų pereita prie elektrinių transporto priemonių, svarbios ne tik pardavimą didinančios paskatos, bet ir pakankama įkrovimo infrastruktūra. Nors lengvųjų

³⁶ Europos šilumos siurblių asociacija (EHPA), [Heat pumps made in Europe](#).

³⁷ Tai atitinka apie 8 proc. dabartinio energijos suvartojimo patalpoms šildyti pastatuose.

³⁸ Mathiesen et al. (2023), [Heat matters: The missing link in REPowerEU](#)

automobilių ir furgonų įkrovimo infrastruktūra per pastaruosius penkerius metus augo gerokai sparčiau nei elektrinių automobilių parkas, sunkvežimių įkrovimo infrastruktūros trūksta³⁹.

Daug energijos būtų galima sutaupyti padidinus saulės šiluminės energijos dalį ne tik pastatuose, bet ir centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemose, modernizuojant esamus saulės šiluminės energijos įrenginius ir pradant naujus projektus, taip pat ir šiluminės energijos kaupimo. Tai ypač aktualu pramonei, visų pirma maisto ir gėrimų sektoriui, cheminių medžiagų sektoriui (ypač ten, kur technologinė šiluma turi siekti maždaug 400 °C) ir žemės ūkiui, kaip antai šiltnamiams.

Geoterminė energija taip pat gali pakeisti gamtines dujas centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinkluose, o kai kuriais atvejais ir būti naudojama elektros energijai gaminti⁴⁰. Todėl svarbu remti spartų naujų geoterminių projektų diegimą ir išnagrinėti galimybes modernizuoti esamus įrenginius. Pramoniniai šilumos siurbliai gali tiekti technologinę šilumą paprastai iki maždaug 200 °C arba padidinti tiekiamos šilumos temperatūrą, todėl sukuriama sąlyga panaudoti daugiau atliekinės šilumos pramonėje ir centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemose.

Siekiant pakeisti importuojamą iškastinį kurą, ypač sektoriuose, kuriuos elektrifikuoti sudėtinga, labiau strategiškai galėtų būti naudojamos biodujos ir biometanas. Esamuose įrenginiuose biometano gamybą būtų galima padidinti maždaug 10–30 proc. Ūkiuose ir kooperatyvuose vykdomi biometano projektai (pavyzdžiui, atliekų, liekanų ir mėšlo pavertimas energija ir trąšomis) gali ne tik sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, bet ir būti papildomų pajamų šaltinis ūkininkams bei kurti vertę vietos mastu, visų pirma kaimo vietovėse. Su biodujomis, biometanu ir perdirbtomis maisto medžiagomis susiję žiediniai sprendiniai gali sustiprinti mūsų atsparumą, padidinti konkurencingumą ir sumažinti pasaulinių kainų sukrėtimų poveikį.

Galiausiai, kadangi vandenilio gamybos plėtra tebėra lėta, ES turėtų remti spartesnę pramonės perėjimą prie dekarbonizuoto kuro, kartu užtikrindama vienodas sąlygas visiems elektros energijos vartotojams ir kuo labiau sumažindama elektros energijos kaštus.

Neatidėliotini Komisijos veiksmai valstybėms narėms paremti:

- **[2026 m. II ketv.] Komisija imsis veiksmų *elektrifikacijos, šildymo ir vėsinimo ir geoterminės energijos srityse. Be kitų veiksmų, Komisija nustatys elektrifikavimo tikslą, pasiūlys veiksmų elektros energijos ir iškastinio kuro kainų santykiui sumažinti ir priemonių elektrifikavimo sprendinių diegimui paspartinti, pavyzdžiui, rinkos priemonių dėl šilumos siurblių, taip pat imsis šalinti pramonės, transporto⁴¹ ir statybos sektorių elektrifikacijos kliūtis bei tarpsektorines kliūtis ekonomikos elektrifikacijai. Tarp jų –***

³⁹ Be to, autobusų ir sunkvežimių parkus pertvarkyti į visiškai netaršius daugeliui miestų ir veiklos vykdytojų tebėra didelis investicinis iššūkis.

⁴⁰ „Ember“ vertinimu, naudojant naujos kartos geoterminės technologijas ES galėtų būti pagaminama iki 301 TWh per metus, t. y. apie 42 proc. šiuo metu iš anglių ir dujų pagaminamos elektros energijos. [Geothermal energy in Europe](#), February 2026, Ember.

⁴¹ Įskaitant sunkiąsias transporto priemones.

laipsniškas subsidijų iškastiniam kurui panaikinimas, nes jos mažina santykinę elektros energijos konkurencingumą kitų energijos nešiklių atžvilgiu.

- [Nuo 2026 m. gegužės mėn.] **Geoterminės energijos srityje** Komisija sukaups išsamią geologinę informaciją ir sukurs **ES masto duomenų bazę**, kuri bus naudinga valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams. Kartu su viešaisiais finansuotojais, įskaitant nacionalinius skatinamojo finansavimo bankus, Komisija išnagrinės, kaip būtų galima paremti **geoterminių projektų rizikos mažinimo sistemų ir draudimo sistemų kūrimą** ir taip sumažinti investicijų riziką bei sutelkti daugiau privačiojo kapitalo. Komisija yra pasiryžusi **tarptautinį bendradarbiavimą dėl geoterminės energijos projektų** skatinti, inter alia, per iniciatyvą „Global Gateway“, kai aktualu.
- [Nuo 2026 m. gegužės mėn.] **Saulės šiluminės energijos srityje** Komisija kartu su Energijos vartojimo efektyvumo finansavimo koalicija padės parengti viešosios paramos schemas, skirtas **didelio masto saulės šiluminės energijos projektams diegti**.
- [Nuo 2026 m.] **Biometano srityje** Komisija toliau remis neiškastinės kilmės dujinių molekulių gamybos iniciatyvas, įskaitant tvarių biodujų ir tvaraus biometano gamybą pagal iniciatyvą „REPowerEU“⁴², be kita ko, ūkiuose ir kooperatyvuose vykdomus biodujų ir biometano projektus,^[56] deramą dėmesį skirdama esamų įrenginių masto plėtrai, leidimų išdavimo kliūčių šalinimui ir tvarių žaliavų transportavimo tarp regionų gerinimui.
- [2026 m. II ketv.] Atlikusi vertinimą ir atsižvelgdama į lėtesnį, nei tikėtasi, vandenilio rinkos augimą, Komisija pasiūlys **tikslinę vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos kriterijų peržiūrą, apsaugant esamas investicijas**. Tai padės mažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro ir paspartinti vandenilinių elektrolizinių tvarių aviacinių degalų (**eTAD**) ir vandenilinio elektrolizinio tvaraus laivų kuro (**eTLK**) gamybą. Komisija dar išsamiau paaiškins metodikas, taikytinas procesams, kuriuose kaip žaliava naudojamas ir vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, ir biomasė, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos eTAD gamybai, bet kartu būtų užtikrintos vienodos sąlygos ir išlaikyti plataus užmojo tvarumo kriterijai, įskaitant dėl papildomumo, tikslios visą gyvavimo ciklą apimančios išmetamųjų teršalų kiekio apskaitos ir dvigubo skaičiavimo vengimo. Iki 2026 m. birželio 30 d. Komisija pradės viešas konsultacijas dėl metodikos projekto, kuriame bus išdėstyti kriterijai, pagal kuriuos galėtų būti nustatyti alternatyvūs branduolinėse elektrinėse pagamintos elektros energijos pripažinimo mažo anglies dioksido pėdsako elektros energija metodai.
- [Iki 2026 m. vasaros] Komisija **surinks informaciją apie Europos pajėgumus naftą ir dujas, naudojamas kaip cheminių medžiagų, keramikos, stiklo, plastikų ir trąšų žaliavas, papildyti žiedinėmis ir biologinėmis medžiagomis** ir bendradarbiaudama su pramone sieks nustatyti, kaip pašalinti jų diegimo kliūtis trumpuoju laikotarpiu.

⁴² [Energijos importo iš Rusijos nutraukimo veiksmų gairės](#), COM(2025) 440 final.

3.2 Mūsų energetikos sistemos stiprinimas

Kaip rodo ši krizė, mūsų energetikos sistemos modernizavimas ir esminė pertvarka yra nebe užmojis, o visiška būtinybė siekiant atsparumo. Tam, kad būtų pasinaudota visa šios pertvarkos teikiama nauda, būtina, kad valstybės narės skubiai įgyvendintų visą ES energetikos *acquis*, o teisėkūros institucijos sparčiau susitartų dėl Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinio. Tai leis greičiau įgyvendinti projektus, įskaitant bendro intereso projektus (BIP) ir abipusio intereso projektus (AIP), ir suformuoti lankstų požiūrį į vidaus perkrovos pajamas, gaunamas iš vidaus prekybos zonų, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes. Tam, kad elektros energija galėtų iš gamybos vietos būti perduodama į vartojimo vietą už mažiausią kainą, reikalingi elektros tinklai. Norint iki 2030 m. pasiekti ES orientacinį bent 15 proc. elektros energetikos sistemų sujungimo tikslą ir taip užtikrinti tikrą energetikos sąjungą, būtina sparčiau diegti tarpvalstybinę elektros energijos infrastruktūrą.

Įgyvendinant iniciatyvą „Energy Highways“, dėmesys bus sutelktas į aštuonis prioritetinius koridorius ir juose tenkinami neatidėliotini energetikos infrastruktūros poreikiai, kuriems reikia tolesnės skubios paramos ir valios, kad pažangą stabdantys strigties taškai būtų pašalinti. Tai turi būti daroma skubos tvarka. Prireikus ateityje gali būti svarstoma galimybė tiesti papildomas energijos magistralės. Gerokai sumažinti sąnaudas ir suintensyvinti daugelio sektorių, įskaitant šildymo ir vėsinimo, elektrifikavimo procesą padės veiksmai, kuriais siekiama efektyviau ir lanksčiau naudoti tinklus, pavyzdžiui, jų skaitmenizacija ir našumo didinimas.

Daugeliui paslaugų teikėjų jungtys, pažangieji tinklai, prieiga prie tinklų ir tinklų našumas, kaip ir pažangieji skaitikliai, yra būtinos sąlygos, leidžiančios vartotojams susimąžinti sąskaitas už energiją arba reaguoti į kainų signalus koreguojant poreikį. Todėl plataus masto pažangiųjų skaitiklių diegimas yra būtinybė, jei norima paskatinti paklausos atsaką dideliu mastu ir sudaryti sąlygas vartotojams dalyvauti lankstumo rinkose, o tai savo ruožtu mažintų pikinę apkrovą ir kainų svyravimus. Visa tai reikėtų papildyti tokiomis priemonėmis kaip baterijos, elektrinės transporto priemonės bei šilumos siurbliai ir tokiais procesais kaip valdymo sistemos, transporto priemonių energinės integracijos į elektros tinklą sprendiniai bei automatizavimas pasitelkiant dirbtinį intelektą. Tam, kad būtų padidintas sistemos lankstumas, o taip pat kad prisidėtų prie energijos kainų regione bei savo šalyje sumažinimo, kiekviena valstybė narė iki 2031 m. turėtų įdiegti pažangiuosius skaitiklius bent 50 proc. savo galutinių vartotojų. Tai galima puikiai suderinti su kainų struktūra, skatinančia naudotis lankstumo paslaugomis ir energijos kaupimu siekiant geriau integruoti švarią energiją ir kuo daugiau ją pasinaudoti.

Todėl siekiant sukurti atsparią energetikos sistemą, kurioje tiekama švari vietoje pagaminta energija, labai svarbu užtikrinti ne tik elektros energijos ir šiluminės energijos kaupimo pajėgumus, įskaitant baterijas ir hidroakumuliaciją, bet ir lankstumo galimybes. Dabartiniai ES turimi 55 GW kaupimo pajėgumai turi būti gerokai padidinti, kad iki 2030 m. siektų 200 GW, o tokiam augimui užtikrinti labai svarbios baterijos. Todėl šios srities projektams, kurie jau yra planavimo etape, būtinas politinis palaikymas.

Neatidėliotini veiksmai:

- [Iki 2026 m. liepos mėn.] **Komisija ragina teisėkūros institucijas iki vasaros užbaigti derybas dėl Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinio ir padės tai padaryti.** Šis rinkinys yra būtinas labai reikalingų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų ir kaupimo pajėgumų, įskaitant didžiąsias baterijas, plėtrai paspartinti ir tinklo infrastruktūrai atnaujinti, nes tai padės sumažinti energijos kainas ir priklausomybę nuo importo.
- [2026 m. II-III ketv.] **Komisija toliau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad iniciatyva „Energy Highways“ būtų įgyvendinama skubos tvarka.** Remdamasi jau padaryta pažanga įgyvendinant projektą „Bornholm Energy Island“, Komisija sustiprins politinį įsipareigojimą, skirs išteklių ir sutelks visas turimas priemones, kad būtų sustiprintos investicijų programos ir įveiktos kliūtys, be kita ko, pašalinant likusius strigties taškus, trukdančius sparčiai įgyvendinti tokius projektus.
- [Nuo 2026 m. gegužės mėn.]: **Komisija padės valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams (pavyzdžiui, Energetikos sąjungos darbo grupėje ir regioninėse aukšto lygio grupėse) nustatyti, kurios elektrinės, įskaitant vėjo elektrinių parkus, jau yra arti gyvavimo ciklo pabaigos ir kuriuos įrenginius būtų galima modernizuoti, kad per ateinančius mėnesius būtų galima sparčiau didinti elektros energijos tiekimą.** Jie taip pat įvertins, kaip būtų galima toliau didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros mastą.
- [2026 m. gegužės mėn.] **Komisija padės valstybėms narėms įgyvendinti pagrindines elektros energijos sektoriaus reformas, teikdama paramą pagal techninės paramos priemonę per Energetikos reguliavimo akademiją.**
- [2026 m. gegužės mėn.] **Komisija priims teisės akto dėl tinklo mokesčių ir apmokestinimo pasiūlymą.** Jo tikslas bus palengvinti perėjimą prie labiau elektrifikuotos, našesnės ir atsparesnės energetikos sistemos, kad sumažėtų visų vartotojų sąskaitos už elektros energiją. Pasiūlymu bus kuriamos paskatos naudoti tinklo infrastruktūrą optimaliai ir ekonomiškai efektyviai, skatinamas vartojimas atsižvelgiant į visos sistemos poreikius, paaiškinta, kaip nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų tikslingai sumažinti tinklo mokesčius, be kita ko, energijai imlioms pramonės šakoms, ir leidžiama valstybėms narėms panaikinti energijos mokesčių mažinimo apribojimus konkreitiems naudotojams, pavyzdžiui, energijai imlioms pramonės šakoms ir pažeidžiamiems namų ūkiams, taip pat užtikrinama, kad elektros energija būtų apmokestinama mažiau nei dujos.
- [2026–2027 m.] **Siekdama paspartinti švarios energetikos plėtrą, Komisija užtikrins griežtą atitinkamų ES teisės aktų, pavyzdžiui, dėl leidimų išdavimo, kaupimo, lankstumo ir kuo didesnio tarpzoninio pralaidumo užtikrinimo, įgyvendinimo stebėseną** pasitelkdama visas turimas priemones, įskaitant **pažeidimų nagrinėjimo procedūrą.** Siekdama paspartinti pažangą, ji **skubos tvarka atliks pagrindinių nuostatų vertinimą, pateiks pragmatiškas įgyvendinimo gaires, be kita ko, paskelbdama Komisijos rekomendacijas, ir padės valstybėms narėms, kad būtų užtikrintas suderintas ir nuoseklus taikymas visoje ES.**

3.3 Investicijų didinimas

ES atsakui į dabartinę energetikos krizę įgyvendinti reikia daugiau investicijų. Turime **sutelkti viešąsias lėšas – ES ir nacionaliniu lygmenimis – kad paskatintume ir padidintume privačias investicijas**. Išvalgus investavimas į energetikos pertvarką ir žiedinius sprendinius šiandien visiems laikams nutrauks priklausomybės nuo iškastinio kuro pančius.

Energetikos pertvarkai ES lygmeniu skiriama išties daug išteklių, be kita ko, įgyvendinant paskutinį Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės etapą (219 mlrd. EUR). Į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus jau įtraukta daug reformų ir investicijų, kurios padeda valstybėms narėms atsinaujinti savo energetikos sistemas. Laikantis teisės aktuose nustatytų įgyvendinimo terminų, tai turi būti užbaigta iki 2026 m. rugpjūčio 31 d.⁴³ Nuo 2021 m. pagal EITP alternatyviųjų degalų infrastruktūros priemonę įsipareigota skirti daugiau kaip 2 mlrd. EUR visų rūšių transportui skirtų alternatyviųjų degalų įkrovimo ir degalų papildymo infrastruktūros projektams. 2021–2027 m. iš EITP energetikos programos lėšų tarpvalstybiniais energetikos infrastruktūros projektams ir tarpvalstybiniais atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams bus skirta 5,84 mlrd. EUR.

Didelė parama energetikos pertvarkai skiriama ir iš sanglaudos politikos lėšų. Per neseniai atliktą sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą apie 1,2 mlrd. EUR perskirta energetikos prioritetams ir šios lėšos dabar gali būti naudojamos reaguojant į dabartinę krizę.

Nuosekli ES parama švarios energijos technologijų moksliniams tyrimams ir inovacijoms pritraukė pertvarkai, be kita ko, novatoriškų technologijų plėtrai, tiek viešojo, tiek privačiojo finansavimo, todėl dabar turime išbandytų, patikimų ir jau diegiamų rinkoje sprendinių. Toms technologijoms, kurių mastas šiuo metu dar tik auga, vis dar reikia koordinuotų veiksmų ir paramos tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu, kad būtų išvengta viešojo finansavimo fragmentacijos ir kad jas būtų galima diegti sparčiau.

Tačiau vien viešosiomis lėšomis neįmanoma patenkinti didelių investicijų į energetikos pertvarką poreikių (apskaičiuota, kad iki 2030 m. kasmet reikės 660 mlrd. EUR). Siekdama pritraukti privačiųjų investicijų⁴⁴, be kita ko, tokių institucinių investuotojų kaip draudimo bendrovės ir pensijų fondai, kurie ES valdo daugiau kaip 12 trln. EUR ir galėtų į ypatingos svarbos energetikos pertvarkos projektus nukreipti papildomų investicijų, 2026 m. kovo mėn. Komisija priėmė Investavimo į švarią energiją strategiją.

---

⁴³ EGADP buvo sukurta kaip priemonė, greta kitų specialių laikinų papildomų priemonių, neigiamiems COVID-19 krizės padariniams Sąjungoje šalinti ir buvo nustatyti labai griežti jos įgyvendinimo terminai, nuo kurių nevalia nukrypti, nes jie įtvirtinti EURI reglamente, EGADP reglamente ir Sprendime dėl nuosavų išteklių.

⁴⁴ Bankai ir draudimo bendrovės didinti savo investicijas skatinami teisėkūros programomis, kuriomis sudarytos palankesnės sąlygos investuoti į kapitalą Europos ilgalaikiam konkurencingumui ir ekonominiam saugumui, įskaitant energetikos sektorių, svarbiose srityse.

Valstybės pagalbos sistemoje taip pat bus sudarytos sąlygos valstybėms narėms remti strategines investicijas į energetikos infrastruktūrą ir švarias technologijas, kartu užtikrinant vienodas sąlygas vidaus rinkoje⁴⁵.

Neatidėliotini veiksmai:

- [2026 m. II-III ketv.] *Kad paspartintų privatųjį finansavimą, Komisija surengs aukščiausio lygio susitikimą investicijų į švarią energiją klausimais, kuriame dalyvaus finansinių paslaugų sektoriaus atstovai, įskaitant pagrindinius institucinius investuotojus, pramonės lyderiai, projektų rengėjai ir viešieji finansuotojai. Šiame susitikime daugiausia dėmesio bus skirta **didelio poveikio sprendiniams, kuriuos galima diegti jau dabar**, tokiems kaip kaupimo pajėgumai, įskaitant baterijas, elektrinių transporto priemonių įkrovimo infrastruktūra, elektrifikacija ar tvarūs aviaciniai degalai ir tvarus laivų kuras.*
- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.] *Komisija koordinuos ES veiksmą (pagal „AccelerateEU“ investicijų skyrių) siekdama įgalinti valstybes nares ir joms padėti, be kita ko, per valstybių narių ekspertų grupes, **kuo geriau pasinaudoti esamomis ES finansavimo galimybėmis** (pvz., iš sanglaudos politikos fondų) ir perskirti ES lėšas, kai tai įmanoma ir atitinka valstybių narių ir regionų prioritetus, į investicijas, susijusias su energetika, galinčias duoti greitų rezultatų ir palengvinti augančių energijos kainų poveikį, pavyzdžiui:*
  - a) *didesniu mastu taikyti esamas energijos vartojimo mažinimo priemones, diegti švarios energijos sprendinius (pvz., šilumos siurblius, saulės fotovoltines plokštes, izoliaciją, vėjo jėgaines ar baterijas), žiedinius sprendinius ir investuoti į stipresnę ir saugesnę ypatingos svarbos energetikos infrastruktūrą, taip pat skatinti įkrovimo infrastruktūros diegimą ir tvarių aviacinių degalų bei tvaraus laivų kuro gamybą;*
  - b) *papildyti esamas priemones kitomis arba išplėsti jų taikymo sritį, pvz., esamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones papildyti kovos su energijos nepriteklumi priemonėmis; išplėsti saulės fotovoltinės energijos taikymo sritį, kad ji apimtų agrofotovoltines sistemas; plėsti paspartinto ir supaprastinto leidimų išdavimo taikymo sritį;*
  - c) *paspartinėti atitinkamų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytų priemonių įgyvendinimą, tinkamai pasinaudojant Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ nustatytais rodikliais, įskaitant galimybę skirti kapitalo injekciją nacionaliniams skatinamojo finansavimo bankams ir įstaigoms.*

⁴⁵ Iki 2026 m. balandžio 14 d. pagal Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistemą buvo priimta 18 sprendimų paremti švarias technologijas: jais patvirtinta 19 valstybės pagalbos priemonių, kurių bendras biudžetas siekia 32,76 mlrd. EUR. Iš jų 4 priemonės, kurių bendras biudžetas yra 20,22 mlrd. EUR, buvo patvirtintos pagal 4.1 skirsnį dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos. Viena priemonė (biudžetas 608,5 mln. EUR) buvo patvirtinta pagal 5 skirsnį dėl pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Galiausiai pagal 6.1 skirsnį dėl švarių technologijų gamybos pajėgumų patvirtinta 14 priemonių (biudžetas apie 11,93 mlrd. EUR). Be to, per tą patį laikotarpį Komisija pagal Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires (PKAAE gaires) patvirtino 7 pagalbos priemones, skirtas pramonės priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, kurių bendras biudžetas 6,8 mlrd. EUR.

- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.]: **Komisija įvertins, ar reikia papildomų veiksmy, kad būtų supaprastintos taisyklės ir būtų paspartintas ES lėšų naudojimas investicijoms į energetikos pertvarką.**
- [Iki 2026 m. liepos mėn.] **Komisija priims pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo bus atnaujinta ir modernizuota ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.** Netrukus Komisija konsultuosis su valstybėmis narėmis dėl ATLPS santykinų taršos rodiklių atnaujinimo. Tai papildys jau pasiūlytus rinkos stabilumo rezervo pakeitimus, kuriais siekiama padidinti jo galimybes. Atlikdama peržiūrą, Komisija taip pat padidins (iki 100 mlrd. EUR) per Pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo banką pramonei teikiamą finansinę paramą, skirtą pereiti prie švarios energijos. Siekiant užtikrinti ankstyvą diegimą, viena iš priemonių bus investicijų skatinimo iniciatyva „Investment Booster“, kuriai finansuoti bus skirta 400 mln. ES ATLPS leidimų, tad jos veiksmus bus galima įgyvendinti sparčiai ir solidariai. Taip siekiama padidinti tikrumą dėl investicijų, kad daug energijos suvartojantys ES pramonės sektoriai daugiau investuotų į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Siekiant užtikrinti solidarumą esamomis aplinkybėmis, mažesnes pajamas gaunančios valstybės narės turės garantuotą prieigą prie šios ATLPS finansuojamos investicijų skatinimo iniciatyvos paramos. Komisija taip pat apsvarstys galimybę išplėsti ATLPS paramą tvariams aviaciniams degalams tiek apimtį, tiek trukmės atžvilgiu ir ištirs galimybes sukurti analogišką mechanizmą, skirtą ES gaminamam tvariam laivų kurui.
- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.]: **Komisija padės valstybėms narėms, ieškančioms būdų, kaip ES ATLPS pajamas būtų galima panaudoti tikslinėms investicijoms į elektrifikaciją, kaip antai transporto ar šildymo, sutelkimo ir spartinimo priemonėms, pramonės priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, žiediniams sprendiniams galutinėje vertės grandinės grandyje ir investicijoms, padedančioms mažinti elektros energijos kainas, be kita ko, didinant atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos pajėgumus, su sąlyga, kad tokios investicijos prisidės prie namų ūkių elektrifikacijos ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo⁴⁶.** Komisija toliau ragina valstybes nares ieškoti tokio ATLPS pajamų panaudojimo galimybių.
- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.]: **Komisija, bendradarbiaudama su Energijos vartojimo efektyvumo finansavimo koalicija, parengs standartizuotus švaraus šildymo ir renovacijos finansinius produktus ir sukurs bei propaguos naujus energijos taupymo paslaugų verslo modelius, pagal kuriuos MVĮ gautų tiesioginę paramą energijos vartojimo efektyvumo ir elektrifikavimo sprendiniams diegti.**
- [Nuo 2026 m. balandžio mėn.]: **Komisija eTAD pradininkų koalicijoje toliau padės valstybėms narėms organizuoti paskelbtą 2 mlrd. EUR vertės dvigubą eTAD aukcioną ir skatins valstybes nares toliau dalyvauti.**

⁴⁶ Parama pramonės investicijoms gali būti rengiama pagal Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistemos 4.5 skirsnį, tačiau tik tuo atveju, jei 100 proc. ATLPS pajamų panaudojama investicijoms į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, kaip reikalaujama Direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje, 10 straipsnio 3 dalyje.

